Centrum Medycznego
Kształcenia Podyplomowego

PROGRAM KURSU DOSKONALĄCEGO DLA HIGIENISTEK STOMATOLOGICZNYCH

w ramach doskonalenia zawodowego

Zatwierdzam
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Urszula Demkow
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

AKTUALIZACJA 2025

Warszawa 2025

Aktualizacja 2025 r.

Zmiany zostały przyjęte przez zespół ekspertów w składzie:

1. Mgr lic. hig. Jolanta Bartoszuk – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego, Przewodnicząca Zespołu Ekspertów;
2. Dr n. med. Katarzyna Ostrowska-Pluta – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
3. Mgr lic. hig. Paulina Mintzberg-Wachowicz – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
4. Dr n. med. Justyna Grudziąż-Sękowska – lekarz dentysta, przedstawiciel CMKP;
5. Mgr Urszula Blicharz – ekspert w obszarze metodyki i dydaktyki.

Aktualizacja 2025 r. dotyczy:

1. Kadry dydaktycznej

Zmieniono wymogi odnośnie stażu pracy kadry dydaktycznej do prowadzenia kursu:

- lekarz dentysta posiadający co najmniej 5 lat (było 10 lat) doświadczenia zawodowego (maksymalnie w zakresie 20% (było 25%) czasu trwania części teoretycznej i praktycznej łącznie),
- higienistka stomatologiczna, która ukończyła studia w zakresie higieny dentystycznej lub na kierunku (specjalności) higiena dentystyczna (stomatologiczna), posiadająca co najmniej 8-letnie (było 10 lat) doświadczenie zawodowe na stanowisku higienistki stomatologicznej,
- higienistka stomatologiczna, która ukończyła szkołę policealną w zawodzie higienistka stomatologiczna i uzyskała odpowiednio tytuł zawodowy w tym zawodzie albo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub dyplom zawodowy w zawodzie higienistka stomatologiczna oraz posiadająca co najmniej 10-letnie (było 15 lat) doświadczenie zawodowe na stanowisku higienistka stomatologiczna w podmiotach udzielających świadczeń stomatologicznych.

Minimalna liczba osób kadry dydaktycznej wynosi: 2 osoby spośród osób wymienionych w powyższych punktach, jedną z tych osób musi być lekarz dentysta.

2. Sprzętu dydaktycznego

W pkt. 1 i 2:

- zmieniono „*urządzenie wolnostojące typu kombajn profilaktyczny (skaler i piaskarka w jednym urządzeniu) do usuwania złogów w procesie higienizacji”*

na „*urządzenie do usuwania złogów nazębnych*”.

- uzupełniono zapis „*pracy ze ślinociągiem i ssakami w bloku spluwaczki*” o „*lub pracę z zastosowaniem ssaka wolnostojącego*”.

3. Treści kształcenia i oczekiwanych wyników kształcenia

W temacie nr 1 zmieniono w oczekiwanych wynikach kształcenia ppkt 2):

- zapis „*metod profesjonalnej higienizacji, w tym skalingu, piaskowania, airflow i polerowania zębów oraz zabezpieczenia powierzchni zębów”* na:

„*metod profesjonalnej higienizacji, w tym zabiegów: skalingu, piaskowania, air flow, polerowania zębów oraz zabezpieczenia powierzchni zębów”.*

Program kursu doskonalącego opracowali:

1. Dr n. o zdr. Danuta Kaczmarska – przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia Higienistek Dentystycznych, Przewodnicząca Zespołu Ekspertów;
2. Dr n. med. Justyna Grudziąż-Sękowska – lekarz dentysta, przedstawiciel CMKP;
3. Dr n. biol. Ilona Rowińska – przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia Higienistek Dentystycznych;
4. Dr n. med. Katarzyna Ostrowska-Pluta – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
5. Mgr lic. hig. Jolanta Bartoszuk – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
6. Mgr lic. hig. Paulina Mintzberg-Wachowicz – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
7. Mgr Urszula Blicharz – ekspert w obszarze metodyki i dydaktyki.

A. Cel ogólny kształcenia

Kurs doskonalący w ramach doskonalenia zawodowego higienistek stomatologicznych ma na celu pogłębienie i aktualizację wiedzy oraz umiejętności zawodowych niezbędnych do wykonywania zawodu higienistki stomatologicznej.

Szczegółowe cele kształcenia

1. Poszerzenie wiedzy z zakresu nowoczesnych zabiegów profilaktyczno-leczniczych takich jak profesjonalna higienizacja i procedury przeciw próchnicowe przeprowadzane w gabinecie dentystycznym.
2. Doskonalenie wiedzy i umiejętności w zakresie prawidłowej oceny potrzeb profilaktyczno-leczniczych pacjentów we współpracy z lekarzem dentystą.
3. Aktualizacja wiedzy dotyczącej protokołów pracy w zakresie profesjonalnej higienizacji pacjenta.
4. Doskonalenie wiedzy dotyczącej protokołów pracy w zakresie zabiegów profilaktyczno-leczniczych z użyciem narzędzi ręcznych i maszynowych.
5. Aktualizacja wiedzy dotyczącej nowoczesnych procedur zabiegowych stosowanych w zapobieganiu próchnicy zębów.

6. Doskonalenie w zakresie zasad prawidłowego doboru narzędzi, aparatury i sprzętów do wybranych procedur profilaktyczno-leczniczych z uwzględnieniem najnowszych wytycznych oraz poszanowaniem zasad ergonomii i z zachowaniem bezpieczeństwa pracy.
7. Zapoznanie się z ogólnymi zasadami organizacji pracy gabinetów dentystycznych świadczących usługi z zakresu profilaktyki chorób i promocji zdrowia oraz leczenia patologii jamy ustnej.
8. Doskonalenie z zakresu przygotowywania stanowiska pracy higienistki stomatologicznej do realizacji procedur profilaktycznych wykonywanych w powiększeniu.
9. Doskonalenie w zakresie podstawowych zasadach ergonomii pozwalających uniknąć obciążeń psychicznych i fizycznych w czasie wykonywania zabiegów profilaktyczno-leczniczych.
10. Aktualizacja wiedzy dotyczącej motywacji i edukacji pacjenta z zakresu higieny jamy ustnej oraz substancji aktywnych obecnych w produktach do higieny jamy ustnej.
11. Aktualizacja zdobytej wiedzy o zasadach współpracy z innymi członkami zespołu stomatologicznego, z uwzględnieniem różnych specjalności stomatologicznych.

B. Czas trwania kursu

Łączny czas trwania kursu wynosi 4 dni i obejmuje 32 godziny dydaktyczne wraz z zaliczeniem kursu.
Dziennie kurs powinien obejmować nie więcej niż 8 godzin dydaktycznych (1 godzina dydaktyczna = 45 minut). Kurs doskonalący może być realizowany w jednym bloku (4 dni) lub może być podzielony na dwie części, jednakże cały program kursu doskonalącego musi zostać zrealizowany w ciągu 30 dni od daty jego rozpoczęcia.
Zajęcia praktyczne muszą stanowić minimum 50% czasu trwania kursu, przy czym forma realizacji w zakresie podziału godzin teorii i praktyki w poszczególnych dniach pozostaje w gestii organizatora kursu.

C. Sposób organizacji szkolenia

Kurs doskonalący mogą prowadzić podmioty, które uzyskały wpis na listę podmiotów

uprawnionych do prowadzenia kursu doskonalącego i spełniają warunki określone w ustawie o niektórych zawodach medycznych. Organizator kursu zobowiązany jest spełnić niżej przedstawione wymogi dotyczące kadry dydaktycznej, bazy dydaktycznej oraz sprzętu dydaktycznego.

- **Kadra dydaktyczna**

Osobami uprawnionymi do prowadzenia zajęć teoretycznych i praktycznych podczas kursu doskonalącego są:

- lekarz dentysta posiadający co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego (maksymalnie w zakresie 20% czasu trwania części teoretycznej i praktycznej łącznie),
- higienistka stomatologiczna, która ukończyła studia w zakresie higieny dentystycznej lub na kierunku (specjalności) higiena dentystyczna (stomatologiczna), posiadająca co najmniej 8-letnie doświadczenie zawodowe na stanowisku higienistki stomatologicznej,
- higienistka stomatologiczna, która ukończyła szkołę policealną w zawodzie higienistka stomatologiczna i uzyskała odpowiednio tytuł zawodowy w tym zawodzie albo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub dyplom zawodowy w zawodzie higienistka stomatologiczna oraz posiadająca co najmniej 10-letnie doświadczenie zawodowe na stanowisku higienistka stomatologiczna w podmiotach udzielających świadczeń stomatologicznych.

Minimalna liczba osób kadry dydaktycznej wynosi: 2 osoby spośród osób wymienionych w powyższych punktach, jedną z tych osób musi być lekarz dentysta.

- **Baza dydaktyczna**

Organizator kursu doskonalącego powinien dysponować:

- salą wykładową dla co najmniej 20 osób, wyposażoną w urządzenia multimedialne lub platformą e-learningową zapewniającą realizację części teoretycznej kursu (w przypadku prowadzenia zajęć w trybie on-line),
- gabinetem stomatologicznym wyposażonym w unity lub
- salą szkoleniową wyposażoną w unity i stanowiska do symulowania zabiegów profilaktycznych i leczniczych lub

- salą wykładowo-szkoleniową z możliwością wykorzystania typodontów lub fantomów.

Przy jednym stanowisku może szkolić się jednocześnie maksymalnie 3 uczestników kursu. Jako stanowisko rozumiane jest: unit stomatologiczny lub stanowisko do symulacji zabiegów profilaktycznych i leczniczych lub stanowisko w sali wykładowo-szkoleniowej z możliwością wykorzystanie typodontów lub fantomów (w ilości proporcjonalnej do liczby stanowisk).

- **Sprzęt dydaktyczny**

Organizator prowadzący kurs doskonalący zobowiązany jest do udokumentowania, że posiada wymaganą bazę dydaktyczną wyposażoną w sprzęt niezbędny do przeprowadzenia kursu doskonalącego, na który składają się poniższe:

1. **gabinet stomatologiczny wyposażony w:**
   1) co najmniej 1 unit do leczenia pacjentów z możliwością pracy zespołowej i symulowania zabiegów profilaktycznych i leczniczych. Unit musi umożliwiać wykonywanie następujących czynności:
      a) pracę w pozycji ergonomicznej,
      b) pracę ze ślinociągiem i ssakami w bloku spluwaczki lub pracę z zastosowaniem ssaka wolnostojącego,
      c) możliwość ułożenia pacjenta (fantomu) odpowiednio do planowanego zabiegu,
      d) możliwość oświetlania pola zabiegowego adekwatnie do potrzeb operatora,
      e) możliwość korzystania z końcówek roboczych: mikrosilnika, skalera, piaskarki,
      f) możliwość podłączenia urządzeń wolnostojących przeznaczonych do zabiegów profilaktyczno-leczniczych,
      g) możliwość przyjęcia pozycji ergonomicznej przez pacjenta (fantom) i operatora,
      h) możliwość korzystania z narzędzi dodatkowych bez zmiany pozycji ergonomicznej.
   2) fantomy lub typodonty do symulacji zabiegów;
   3) szafki i pojemniki na materiały jałowe;
   4) zamykane pojemniki na odpady skażone i komunalne;
   5) pojemniki (boxy) na drobne narzędzia – tipy do skalerów i piaskarek;

6) wiadra pedałowe do segregacji odpadów;
7) środki ochrony indywidualnej dla operatora;
8) lampa polimeryzacyjna;
9) zestawy narzędzi do zabiegów profilaktycznych posiadających budowę i oznaczonych zgodnie z zasadami ergonomii;
10) zestawy końcówek i piasków do piaskarki;
11) zestaw narzędzi do diagnozowania jamy ustnej;
12) zestaw sond periodontologicznych;
13) zestaw do ręcznego usuwania złogów nazębnych;
14) lupy zabiegowe powiększające pole pracy;
15) krzesło dla operatora;
16) wanienki dezynfekcyjne z pojemnikiem perforowanym;
17) stanowisko do higienicznego mycia rąk;
18) preparaty dezynfekujące i myjące;
19) urządzenie do usuwania złogów nazębnych;
20) ultradźwiękowe urządzenie do usuwania złogów w procesie higienizacji;
21) preparaty dezynfekujące i myjące;
22) podstawowe materiały i leki stosowane w stomatologii w gabinecie higieny i profilaktyki zdrowotnej;
23) modele szczęki i żuchwy, jak również pozostałe niezbędne przybory do instruktażu higieny jamy ustnej;
24) asystor wyposażony w:
    a) zestawy materiałów i narzędzi jednorazowego użycia,
    b) pojemniki na leki, materiały opatrunkowe,
    c) stojaki na materiały,
    d) zestawy materiałów jednorazowych;

2. sala szkoleniowa wyposażona w unity i stanowiska do symulowania zabiegów profilaktycznych i leczniczych:

1) co najmniej 1 unit do leczenia pacjentów z możliwością pracy zespołowej. Unit musi umożliwiać wykonywanie następujących czynności:
    a) pracę w pozycji ergonomicznej,
    b) pracę ze ślinociągiem i ssakami w bloku spluwaczki lub pracę z zastosowaniem

ssaka wolnostojącego,

c) możliwość ułożenia fantomu (montażu fantomu) odpowiednio do planowanego zabiegu,
d) możliwość oświetlania pola zabiegowego adekwatnie do potrzeb operatora,
e) możliwość korzystania z końcówek roboczych: mikrosilnika, skalera, piaskarki,
f) możliwość podłączenia urządzeń wolnostojących przeznaczonych do zabiegów profilaktyczno-leczniczych,
g) możliwość przyjęcia pozycji ergonomicznej przez pacjenta (fantom) i operatora,
h) możliwość korzystania z narzędzi dodatkowych bez zmiany pozycji ergonomicznej;

2) stanowiska do symulowania zabiegów profilaktycznych i leczniczych. Stanowisko musi umożliwiać wykonywanie następujących czynności:
a) możliwość ułożenia fantomu odpowiednio do planowanego zabiegu,
b) możliwość oświetlania pola zabiegowego adekwatnie do potrzeb operatora,
c) możliwość korzystania z końcówek roboczych: mikrosilnika, skalera, piaskarki,
d) możliwość podłączenia urządzeń wolnostojących przeznaczonych do zabiegów profilaktyczno-leczniczych,
e) możliwość przyjęcia pozycji ergonomicznej przez operatora,
f) możliwość korzystania z narzędzi dodatkowych bez zmiany pozycji ergonomicznej;
3) fantomy lub typodonty do symulacji zabiegów;
4) zestawy narzędzi do zabiegów profilaktycznych posiadających budowę i oznaczonych zgodnie z zasadami ergonomii;
5) zestawy końcówek i piasków do piaskarki;
6) zestaw narzędzi do diagnozowania jamy ustnej;
7) zestaw sond periodontologicznych;
8) zestaw do ręcznego usuwania złogów nazębnych;
9) lupy zabiegowe powiększające pole pracy;
10) krzesło dla operatora;
11) szafki i pojemniki na materiały jałowe;
12) zamykane pojemniki na odpady skażone i komunalne;
13) wanienki dezynfekcyjne z pojemnikiem perforowanym;

14) stanowisko do higienicznego mycia rąk;
15) preparaty dezynfekujące i myjące;
16) pojemniki (boxy) na drobne narzędzia – końcówki do skalerów i piaskarek;
17) wiadra pedałowe do segregacji odpadów;
18) podstawowe materiały i leki stosowane w stomatologii w gabinecie higieny i profilaktyki zdrowotnej;
19) środki ochrony indywidualnej dla operatora;
20) lampa polimeryzacyjna;
21) urządzenie do usuwania złogów nazębnych;
22) ultradźwiękowe urządzenie wolnostojące do usuwania złogów w procesie higienizacji;
23) podstawowe materiały i leki stosowane w stomatologii w gabinecie higieny i profilaktyki zdrowotnej;
24) modele szczęki i żuchwy, jak również pozostałe niezbędne przybory do instruktażu higieny jamy ustnej;

3. sala wykładowo-szkoleniowa z możliwością wykorzystania typodontów lub fantomów wyposażona w:

1) fantomy lub typodonty do symulacji zabiegów;
2) stół, ławki lub inne stanowiska do symulacji zabiegów;
3) biurko dla wykładowcy;
4) krzesło dla każdego uczestnika i wykładowcy;
5) zestawy narzędzi do zabiegów profilaktycznych posiadających budowę i oznaczonych zgodnie z zasadami ergonomii;
6) zestawy końcówek i piasków do piaskarki;
7) zestaw narzędzi do diagnozowania jamy ustnej;
8) zestaw sond periodontologicznych;
9) zestaw do ręcznego usuwania złogów nazębnych;
10) lupy zabiegowe powiększające pole pracy;
11) preparaty dezynfekujące i myjące;
12) podstawowe materiały i leki stosowane w stomatologii w gabinecie higieny i profilaktyki zdrowotnej;
13) środki ochrony indywidualnej dla operatora;

14) lampa polimeryzacyjna;
15) modele szczęki i żuchwy, jak również pozostałe niezbędne przybory do instruktażu higieny jamy ustnej.

D. Plan kształcenia

Lp.	Treści kształcenia	Liczba godzin teoretycznych	Liczba godzin praktycznych	Liczba godzin ogółem
1	Nowoczesne zabiegi profilaktyczno-lecznicze – profesjonalna higienizacja i procedury przeciw próchnicowe przeprowadzane w gabinecie higieny	2	-	2
2	Prawidłowa kwalifikacja pacjentów do przeprowadzenia profesjonalnych zabiegów profilaktyczno-leczniczych z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości pacjenta	1	1	2
3	Nowoczesne protokoły pracy w zakresie profesjonalnej higienizacji jamy ustnej	1	1	2
4	Protokoły pracy w zakresie zabiegów profilaktyczno-leczniczych z użyciem narzędzi ręcznych i maszynowych	2	5	7
5	Nowoczesne procedury stosowane w zapobieganiu próchnicy zębów	1	2	3

6	Zasady prawidłowego doboru narzędzi, aparatury i sprzętów do wykonywania wybranych procedur profilaktyczno-leczniczych z uwzględnieniem najnowszych wytycznych oraz poszanowaniem zasad ergonomii i z zachowaniem bezpieczeństwa pracy	1	3	4
7	Ogólne zasady organizacji pracy gabinetów dentystycznych świadczących usługi z zakresu profilaktyki chorób, promocji zdrowia i leczenia patologii jamy ustnej	1	1	2
8	Przygotowywanie stanowiska pracy higienistki stomatologicznej do realizacji procedur profilaktycznych z zastosowaniem powiększenia	1	1	2
9	Zasady ergonomii służące ograniczeniu obciążeń psychicznych i fizycznych w czasie wykonywania zabiegów profilaktyczno-leczniczych	1	-	1
10	Edukacja pacjenta w zakresie promocji zdrowia jamy ustnej z uwzględnieniem roli substancji aktywnych obecnych w produktach do higieny jamy ustnej	1	2	3
11	Współpraca interdyscyplinarna w zespołach specjalistycznych	1	-	1

Czas trwania zajęć dydaktycznych	**13**	**16**	**29**
Zaliczenie kursu	**-**	**3**	**3**
Ogółem czas trwania kursu	**13**	**19**	**32**

E. Treści kształcenia i oczekiwane wyniki kształcenia

1. Nowoczesne zabiegi profilaktyczno-lecznicze – profesjonalna higienizacja i procedury przeciwpróchnicowe przeprowadzane w gabinecie higieny

1) Wprowadzenie do tematyki profilaktyki stomatologicznej.
2) Profesjonalna higienizacja jamy ustnej.
3) Zabiegi z zakresu profilaktyki próchnicy stosowane w gabinecie dentystycznym.
4) Nowoczesne technologie w zabiegach profilaktyczno-leczniczych.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą w zakresie:

1) podstawowych zasad higieny jamy ustnej oraz znaczenia profilaktyki w zapobieganiu chorobom zębów i dziąseł;
2) metod profesjonalnej higienizacji, w tym zabiegów: skalingu, piaskowania, air flow, polerowania zębów oraz zabezpieczenia powierzchni zębów;
3) opisania stanu zdrowia jamy ustnej i zidentyfikowania problemów stomatologicznych w celu określenia potrzeb w zakresie leczenia i profilaktyki;
4) komunikacji z pacjentem, informowania go o zastosowanych procedurach i edukowania na temat znaczenia profilaktyki dentystycznej;
5) wdrażania różnych technik i preparatów zapobiegających próchnicy takich jak lakowanie bruzd, stosowanie żeli i past z fluorem.

2. Prawidłowa kwalifikacja pacjentów do przeprowadzenia profesjonalnych zabiegów profilaktyczno-leczniczych z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości pacjenta

1) Podstawy wiedzy medycznej.

2) Zasady kwalifikacji do zabiegów.
3) Indywidualizacja terapii.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) rozumienia indywidualnych potrzeb pacjenta względem konieczności wykonania zabiegu;
2) rozumienia skutecznych zasad kwalifikacji pacjenta do zabiegu profilaktyczno-leczniczego;
3) holistycznego podejścia do pacjenta, informowania go o przeciwwskazaniach do wykonania zabiegu z uwzględnieniem stanu zdrowia ogólnego pacjenta.

3. Nowoczesne protokoły pracy w zakresie profesjonalnej higienizacji jamy ustnej

1) Aktualizacja wiedzy na temat zasad higieny jamy ustnej.
2) Zarządzanie biofilmem w praktyce stomatologicznej.
3) Aplikacja preparatów stosowanych w profilaktyce próchnicy korzenia.
4) Zastosowanie nowoczesnych technologii w higienizacji jamy ustnej.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) doskonalenia zawodowego poprzez śledzenie zmian w wytycznych i standardach dotyczących higienizacji jamy ustnej oraz zasad dezynfekcji narzędzi i powierzchni;
2) stosowania różnych protokołów higieny jamy ustnej, nowoczesnych metod zarządzania biofilmen i w aspekcie profilaktyki próchnicy koron i korzeni oraz chorób przyzębia;
3) znajomości rekomendacji dotyczących stosowania środków chemicznych, takich jak antyseptyki czy enzymy, wspierających proces higienizacji;
4) mechanizmów postawania i rozwoju biofilmu oraz jego wpływu na zdrowie jamy ustnej;
5) właściwej oceny stanu higieny jamy ustnej pacjenta i dostosowania odpowiedniej

metody higienizacji do jego indywidualnych potrzeb;

6) znajomości nowoczesnych standardów postępowania w zabiegach oszczędzających tkanki pacjenta.

4. Protokoły pracy w zakresie zabiegów profilaktyczno-leczniczych z użyciem narzędzi ręcznych i maszynowych

1) Techniki pracy higienistki stomatologicznej w aspekcie higienizacji jamy ustnej.
2) Zestawy narzędzi ręcznych i maszynowych do usuwania złogów nad i pod dziąsłowych.
3) Sposoby aranżacji pola widzenia podczas samodzielnej pracy.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) przygotowania niezbędnych zestawów narzędzi i urządzeń oraz prawidłowego, praktycznego posługiwania się nimi;
2) zrozumienia różnic w zastosowaniu narzędzi ręcznych i maszynowych oraz ich wpływu na tkanki jamy ustnej;
3) opisania wykonywanych zabiegów profilaktyczno-leczniczych z uwzględnieniem najnowszych wytycznych i standardów pracy;
4) ergonomii pracy i technik minimalizujących ryzyko uszkodzenia tkanek pacjenta oraz urazów u operatora.

5. Nowoczesne procedury stosowane w zapobieganiu próchnicy zębów

1) Stanowisko pracy do zabiegu lakowania bruzd zębów stałych.
2) Biomimetyka w stomatologii.
3) Stanowisko pracy do zabiegu lakierowania – ergonomia zabiegu.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) mechanizmów powstawania próchnicy oraz czynników ryzyka jej rozwoju, w tym znaczenia profilaktyki pierwotnej i wtórnej;
2) roli i zasad działania nowoczesnych metod zapobiegania próchnicy, takich jak lakowanie bruzd oraz stosowanie preparatów remineralizujących i biomimetycznych;
3) aktualnych wytycznych i standardów dotyczących stosowania laków szczelinowych i materiałów remineralizujących (np. fluorków, preparatów na bazie hydroksyapatytu);
4) wyjaśnienia wskazań i przeciwwskazań do przeprowadzania lakowania oraz stosowania preparatów remineralizujących;
5) właściwości nowoczesnych materiałów profilaktycznych i ich zastosowania w codziennej praktyce klinicznej;
6) prawidłowego wykonania zabiegu lakowania z użyciem nowoczesnych materiałów, zgodnie z zasadami aseptyki i ergonomii pracy.

6. Zasady prawidłowego doboru narzędzi, aparatury i sprzętów do wykonywania wybranych procedur profilaktyczno-leczniczych z uwzględnieniem najnowszych wytycznych oraz poszanowaniem zasad ergonomii i z zachowaniem bezpieczeństwa pracy

1) Procedury profilaktyczne zgodne z zasadami ergonomii.
2) Narzędzia i aparatura dopuszczona do użytku w UE.
3) Zasady bezpieczeństwa pracy na stanowisku higienistki stomatologicznej.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami w zakresie:

1) posługiwania się dobranymi narzędziami ręcznymi w celu wykonania oceny stanu zdrowia jamy ustnej pacjenta;
2) stosowania norm bezpieczeństwa dotyczących użytkowania aparatury stomatologicznej, w tym zasad serwisowania, konserwacji i sterylizacji oraz określenia sprawności aparatury niezbędnej do wykonywania zabiegów profilaktycznych i leczniczych.

7. Ogólne zasady organizacji pracy gabinetów dentystycznych świadczących usługi z zakresu profilaktyki chorób, promocji zdrowia i leczenia patologii jamy ustnej

1) Ogólne zasady ergonomii klasycznej.
2) Zasady organizacji gabinetu dentystycznego zgodne z aktualnymi wytycznymi sanitarno-epidemiologicznymi.
3) Świadczenia profilaktyczne.
4) Zadania higienistki stomatologicznej z zakresu promocji zdrowia.
5) Podstawowe świadczenia z zakresu leczenia chorób jamy ustnej.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) zasad ergonomii pracy odnoszących się do środowiska zawodowego;
2) stosowania zasad ergonomii podczas wykonywania procedur profilaktyczno-leczniczych;
3) stosowania zasad bezpieczeństwa pracy w gabinecie dentystycznym ukierunkowanym na świadczenia profilaktyczno-lecznicze.

8. Przygotowywanie stanowiska pracy higienistki stomatologicznej do realizacji procedur profilaktycznych z zastosowaniem powiększenia

1) Planowanie stanowiska pracy higienistki stomatologicznej do pracy w powiększeniu.
2) Dobór sprzętu do powiększenia odpowiednio do zaplanowanego zabiegu.
3) Zasady pracy w lupach stomatologicznych.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) określania powiększeń pola zabiegowego stosowanych przy realizacji zabiegów profilaktyczno-leczniczych;
2) doboru powiększenia adekwatnie do własnych potrzeb i możliwości;
3) wykonywania procedury lakowania w powiększeniu;

4) wykonywania skalingu ręcznego i mechanicznego w lupach oraz oceny precyzji zabiegu.

9. Zasady ergonomii służące ograniczaniu obciążeń psychicznych i fizycznych w czasie wykonywania zabiegów profilaktyczno-leczniczych

1) Zasady ergonomii pozwalające unikać chorób psychicznych.
2) Zasady ergonomiczne organizacji stanowiska pracy higienistki stomatologicznej.
3) Możliwe skutki zdrowotne stosowania niewłaściwej pozycji w pracy higienistki stomatologicznej.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą w zakresie:

1) wpływu ergonomii na jakość pracy;
2) korzyści ze stosowania zasad ergonomii w aspekcie własnego zdrowia;
3) przykładów obciążeń wpływających na zmęczenie pracą w roli higienistki stomatologicznej.

10. Edukacja pacjenta w zakresie promocji zdrowia jamy ustnej z uwzględnieniem roli substancji aktywnych obecnych w produktach do higieny jamy ustnej

1) Wprowadzenie do zagadnień związanych z higieną jamy ustnej.
2) Podstawowe zasady z zakresu motywacji i edukacji pacjenta.
3) Przykłady aktywnych substancji obecnych w produktach do domowej higieny jamy ustnej.
4) Aktualne trendy, statystyki i badania.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi w zakresie:

1) rozumienia znaczenia higieny jamy ustnej dla zdrowia ogólnego, w tym podstawowych zasad dbania o jamę ustną oraz jej wpływu na zdrowie całego organizmu;
2) zdefiniowania podstawowych zasady motywacji i edukacji pacjenta oraz technik

motywacyjnych pracy z pacjentem;

3) określenia roli pozytywnego wzmocnienia w motywowaniu pacjenta do dbałości o higienę jamy ustnej;
4) informacji, które należy przekazać pacjentowi odnośnie prawidłowej techniki oczyszczania powierzchni zębów i przestrzeni między zębowych, doboru preparatów do chemicznej kontroli płytki, zasad prawidłowego odżywiania;
5) rodzajów substancji aktywnych stosowanych w preparatach do domowej higieny jamy ustnej i ich ewentualnych skutków ubocznych;
6) nowych preparatów dostępnych na rynku do domowej profilaktyki oraz umiejętności ich scharakteryzowania i dobrania odpowiednio do potrzeb pacjenta;
7) znajomości aktualnych badań dotyczących skuteczności metod higieny jamy ustnej.

11. Współpraca interdyscyplinarna w zespołach specjalistycznych

1) Zadania higienistki stomatologicznej we współpracy z lekarzem periodontologiem.
2) Zadania higienistki stomatologicznej w organizacji udzielającej świadczenia z zakresu ortodoncji.
3) Zadania higienistki w zespole realizującym świadczenia protetyczne.
4) Zadania higienistki pod kątem podobieństw i różnic w poszczególnych specjalnościach stomatologicznych.

Oczekiwane wyniki kształcenia

Oczekuje się, że w wyniku realizacji kształcenia uczestnik wykaże się wiedzą w zakresie:

1) wykonywania zaleceń lekarza periodontologa dotyczących przygotowania pacjenta do zabiegu;
2) wykonywania zaleceń lekarza ortodonty odnośnie przygotowania pacjenta do założenia aparatu stałego w żuchwie, pobierania wycisków do wykonania modeli orientacyjnych uzębienia;
3) wykonywania wycisków do modeli diagnostycznych na zlecenie lekarza protetyka;
4) współpracy w zespole w zakresie przygotowania jamy ustnej pacjentów do zaplanowanych zabiegów jak i w czasie utrzymywania efektów leczenia specjalistycznego.

F. Zobowiązania organizatora kursu

Organizator kursu zobowiązany jest:

1) zapewnić odpowiednią kadrę dydaktyczną przygotowaną do prowadzenia zajęć teoretycznych i praktycznych obejmujących wymagane treści kształcenia;
2) zapewnić bazę dydaktyczną i wymagany sprzęt dydaktyczny niezbędny do przeprowadzenia kursu doskonalącego;
3) przygotować szczegółowy harmonogram zajęć teoretycznych i praktycznych na każdy dzień kursu;
4) opracować regulamin organizacyjny kursu doskonalącego;
5) uzyskać wpis na listę podmiotów uprawnionych do prowadzenia kursu doskonalącego dla higienistek stomatologicznych;
6) prowadzić imienną listę obecności uczestników i wykładowców kursu doskonalącego.

G. Realizacja zajęć kursu

1) Kurs jest realizowany stacjonarnie lub z wykorzystaniem narzędzi kształcenia na odległość.
   a) Część teoretyczna prowadzona jest stacjonarnie lub za pośrednictwem platformy e-learningowej z ograniczonym dostępem.
   b) Zajęcia praktyczne podczas kursu muszą być realizowane stacjonarnie. Przy realizacji części praktycznej zaleca się aby grupy ćwiczeniowe liczyły nie więcej niż 20 uczestników.
2) Organizator kursu zapewnia sprawną realizację zajęć teoretycznych i praktycznych zgodnie z opracowanym przez siebie, w formie pisemnej, szczegółowym harmonogramem zajęć kursu.
3) Harmonogram zajęć musi zawierać:
   a) tematy poszczególnych zajęć teoretycznych (wykładów) obejmujących wymagane treści kształcenia,
   b) tematy poszczególnych zajęć praktycznych (ćwiczeń/warsztatów) obejmujących wymagane treści kształcenia,
   c) datę oraz godziny przeprowadzenia poszczególnych zajęć w czasie wszystkich

dni kursu,

d) wykaz osób prowadzących poszczególne wykłady oraz zajęcia praktyczne,
e) zaliczenie kursu.

4) Uczestniczenie w zajęciach przewidzianych w harmonogramie jest odnotowane w imiennej liście obecności uczestników kursu.
5) Organizator kursu wyznacza spośród kadry dydaktycznej kierownika naukowego kursu odpowiadającego merytorycznie za realizację kursu.

H. Ocena wiedzy i umiejętności praktycznych

1) Ocena zdobytej wiedzy i nabytych umiejętności praktycznych uczestników kursu doskonalącego dokonywana jest po zrealizowaniu wszystkich treści nauczania w jednej z wybranych form:
   a) sprawdzianu końcowego w formie pisemnej lub
   b) w przypadku kursów obejmujących co najmniej 50% zajęć praktycznych – sprawdzianu końcowego w formie praktycznej.
2) Sprawdzian końcowy przeprowadzany jest przez kierownika naukowego kursu lub pod jego nadzorem przez kadrę dydaktyczną prowadzącą kurs doskonalący.
3) W przypadku, gdy uczestnik kursu doskonalącego nie zda sprawdzianu końcowego lub z ważnych przyczyn losowych nie przystąpi do sprawdzianu końcowego, może przystąpić w innym terminie do sprawdzianu końcowego, wyznaczonym przez kierownika kursu.
4) Sprawdzian zaliczający kurs w formie pisemnej musi spełniać następujące warunki:
   a) składa się z co najmniej 30 pytań testowych, zamkniętych, każde z pięcioma odpowiedziami, w tym jedną prawidłową,
   b) do zaliczenia testu wymagane jest 75% prawidłowych odpowiedzi.
5) Sprawdzian końcowy w formie praktycznej musi spełniać następujące warunki:
   a) jest realizowany w sali ćwiczeniowej przy użyciu wymaganego sprzętu dydaktycznego,
   b) polega na wykonaniu 3 zadań (czynności) symulowanych z zakresu umiejętności praktycznych objętych programem kursu doskonalącego,

c) do zaliczenia wymagane jest prawidłowe wykonanie co najmniej 2 zadań (czynności) symulowanych spośród 3 zadań wylosowanych przez zdającego.

I. Regulamin organizacyjny kursu

Organizator kursu opracowuje regulamin kursu, który określa:

1) organizację i przebieg kształcenia na kursie;
2) sposób oceny wiedzy i umiejętności praktycznych;
3) zakres praw i obowiązków kadry dydaktycznej;
4) zakres praw i obowiązków uczestników kursu.

O zasadach opisanych w wyżej wymienionym regulaminie uczestnicy kursu muszą być poinformowani najpóźniej w pierwszym dniu kursu.

J. Zalecana literatura

1. **Tytuł:** Profilaktyka stomatologiczna
   Autor: M. Szymańska-Sowula, K. Chmiel
   Wydawnictwo: EDICON
   Rok wydania: Wydanie I, 2017

2. **Tytuł:** Profilaktyka i ergonomia stomatologiczna – wybrane zagadnienia
   Autor: Prof. dr hab. n. med. M. Tanasiewicz
   Wydawnictwo: ELAMED
   Rok wydania: 2023

3. **Tytuł:** Periodontologia współczesna
   Autor: pod red. prof. dr hab. R. Górskiej i prof. dr hab. T. Konopki
   Wydawnictwo: Med Tour Press
   Rok wydania: Wydanie I, 2013

4. **Tytuł:** Periodontologia. Podręcznik dla studentów i do LDEK.
   Autor: pod red. prof. dr hab. R. Górskiej

Wydawnictwo: Wydawnictwo Lekarskie PZWL
Rok wydania: 2022

5. **Tytuł:** Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych
   Autor: red. naukowa Z. Jańczuk
   Wydawnictwo: Wydawnictwo Lekarskie PZWL
   Rok wydania: 2024

6. **Tytuł:** Ultradźwiękowe oczyszczanie tkanek przyzębia. Teoria i praktyka.
   Autor: M. D. George, T. G. Donley, P. M. Presław
   Wydawnictwo: Czele
   Rok wydania: 2021

7. **Tytuł:** Vademecum Perfekcyjnej Higienistki. Profesjonalna higienizacja pacjenta
   Autor: J. Bartoszuk, K. Kopciewicz-Kozicka
   Wydawnictwo: DentalTrainer
   Rok wydania: wydanie I, 2023

8. **Tytuł:** Vademecum Perfekcyjnej Higienistki. Instruktaż higieny jamy ustnej
   Autor: J. Bartoszuk, K. Kopciewicz-Kozicka
   Wydawnictwo: DentalTrainer
   Rok wydania: wydanie I, 2023

9. **Tytuł:** Vademecum asysty dentystycznej. Profilaktyka w gabinecie
   Autor: D. Grzyśka, M. Kluczkowski, A. Nowik, K. Ostrowska, P. Radoma, N.Szeląg,
   Wydawnictwo: ELAMED
   Rok wydania: wydanie I, 2016

Pozostałe źródła wiedzy:

1. Asystentka i Higienistka Stomatologiczna, wyd. AS Media, Katowice, kwartalnik